

Vážená paní
mpor. Bc. Helena Tomšů
vedoucí Obvodního oddělení Mladá
Boleslav
Policie České republiky, Krajské ředitelství
policie Středočeského kraje
Jana Palacha 1296
293 01 Mladá Boleslav

Sp. zn. 24/2016/NZ/RJA
Datum 29. září 2016

Vážená paní vedoucí,

dne 17. srpna 2016 proběhla ve smyslu ustanovení § 1 odst. 3 a odst. 4 písm. b) ve spojení s ustanovením § 21a a 15 zákona 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, neohlášená systematická návštěva policejních cel zřízených při Obvodním oddělení PČR Mladá Boleslav, Jana Palacha 1296, 293 01 Mladá Boleslav. Informuji Vás o svých závěrech, ke kterým jsem dospěla na základě provedení šetření.

Návštěvu provedli zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. et Mgr. Romana Jakešová, Mgr. Martin Klumpar a Mgr. et Mgr. Ladislav Tomeček (dále také „zaměstnanci Kanceláře“), kteří hovořili s Vámi, dvěma policisty vykonávajícími službu dozorčího a také osobou umístěnou v cele. Odpovědi oslovených policistů se poměrně významně lišily, proto bych na úvod ráda uvedla, že na konkrétní pochybení upozorňuji i v těch případech, kdy vycházím jen z výpovědi jednoho z policistů. Současně upozorňuji, že v textu budu používat i v tomto případě množné číslo, abych chránila zdroj těchto informací. Zaměstnanci Kanceláře se dále podrobně seznámili s příslušnou spisovou dokumentací a služebními pomůckami, a to jak ve fyzické, tak i v elektronické podobě vedené formou evidence trestního řízení. Ze strany policie jim byla poskytnuta veškerá součinnost, za což Vám děkuji.

Chci Vás upozornit na konkrétní zjištěné problémy a pochybení.

- (1) **Umístěné osobě musí být do cely vydán formulář poučení o jejích právech a povinnostech. Osoba má právo ponechat si poučení u sebe po celou dobu omezení osobní svobody.¹**

Formulář poučení se dle sdělení policistů osobě do cely nevydává. Např. ani pan M. N., který byl v době návštěvy právě umístěn v cele, neměl u sebe formulář poučení. Praxi, kdy není umístěným do cely vydáno poučení, považuji za vážné pochybení, jelikož má dopad na možnost umístěných osob realizovat další práva. **Doporučuji vydávat formulář poučení osobám umístěným do cely.**

- (2) **Při přebírání osoby do cely poučí dozorčí služba, jiný určený policista nebo policista určený k zabezpečení výkonu ostrahy cely osobu omezenou na svobodě o právních důvodech provedení úkonu a o jejích právech a povinnostech.²**

1 čl. 15 odst. 1 závazného pokynu policejního prezidenta č. 159/2009

Policisté uvedli, že poučení osoby umístované do cely provádí předávající policista, nikoliv dozorčí. Tento postup je v rozporu se závazným pokynem policejního prezidenta č. 159/2009. **Doporučuji, aby poučení osoby, která je přebírána do cely zajišťoval dozorčí policista nebo jiný policista určený k zabezpečení ostrahy cely.**

(3) Pokud osoba umístěná v cele odmítne podepsat poučení o právech a povinnostech, je třeba o tomto provést záznam do dokumentace (formuláře).³

Studiem dokumentace bylo zjištěno, že v případě pana M. T., omezeného na osobní svobodě a následně umístěného do cely dne 21. července 2016, chybí v úředním záznamu o umístění osoby do cely jeho podpis u poučení o právech a povinnostech. Současně záznam neobsahuje zápis o tom, že by pan T. odmítl poučení podepsat. V takovém případě není policie schopna prokazatelně doložit, že vůči umístěnému splnila zákonnou poučovací povinnost. Povinnost prokazatelně informovat osobu umístěnou v cele o jejích právech a povinnostech předpokládá zákon.⁴ **Doporučuji v případě, že osoba odmítne podepsat poučení o právech a povinnostech o této skutečnosti provést prokazatelný záznam do služebních pomůcek.**

(4) Součástí evidence útvaru nebo organizačního článku policie, který zabezpečuje výkon ostrahy, musí být jeden výtisk protokolu o zadržení nebo zatčení osoby anebo úřední záznam o zajištění nebo předvedení osoby.⁵

Studiem dokumentačních pomůcek bylo zjištěno, že v případě pana J. Š. není součástí spisu protokol o zadržení nebo jiný protokol o omezení na osobní svobodě. **Doporučuji vždy zakládat do dokumentace protokol o zadržení nebo zatčení osoby anebo o předvedení osoby.**

(5) Při provádění prohlídky osoby před umístěním do cely je třeba vyloučit plošný přístup, kdy se musí každá osoba svléknout a několikrát dřepnout.

Dle sdělení policistů je běžnou praxí, že se každá osoba musí při provádění prohlídky před umístěním do cely svléknout donaha a udělat několik dřepů. S takovým postupem nesouhlasím. „*Mělo by být vyvinuto veškeré rozumné úsilí k minimalizaci pocitu trapnosti; zadržené osoby, které jsou prohledávané, by běžně neměly být žádány, aby svlékly všechno své oblečení zároveň, např. by jim mělo být povoleno, aby sundaly oděv od pasu nahoru a oblékly se, než budou sundávat další oblečení.*“⁶ Pro důkladnější prohlídku osoby spočívající v provádění dřepů musejí existovat dostatečné důvody. Tyto důvody je třeba uvést do služebních pomůcek. **Doporučuji provádět prohlídky osoby tak, aby prohlížené osobě bylo umožněno sundat nejprve oděv od pasu nahoru a obléknout se, než bude sundávat oblečení od pasu dolů. Dále doporučuji okamžitě ustoupit od praxe plošného**

2 čl. 13 odst. 5 závazného pokynu policejního prezidenta č. 159/2009

3 čl. 15 odst. 1 závazného pokynu policejního prezidenta č. 159/2009

4 ustanovení § 33 odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

5 čl. 13 odst. 1 závazného pokynu policejního prezidenta č. 159/2009

6 Zpráva pro vládu České republiky o návštěvě České republiky, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) ve dnech 1. až 10. dubna 2014, bod. 22.

provádění dřepů. Pokud bude provedení dřepů v individuálním případě vyžádáno, je potřeba důvody uvést do služebních pomůcek.

(6) Prohlídku osoby musí vždy provádět osoba stejného pohlaví.⁷

Z dokumentace bylo zjištěno, že u paní J. D., omezené na osobní svobodě a následně umístěné do krátkodobé cely dne 11. července 2016, provedl prohlídku osoby prap. Ing. Libor Štecha. Toto je zcela nepřípustná praxe, která jednoznačně odporuje zákonu, a současně ji nelze zhojit ani případným tvrzením policie, že se jednalo o výjimečnou situaci v důsledku nedostatku personálu a ani tím, že nebyla provedena kompletní prohlídka spočívající ve svlečení osoby donaha. Zákon o polici České republiky rozumí prohlídkou osoby následující *„prohlídka fyzické osoby prováděná 1. s využitím přímých fyzických kontaktů nebo přímého pozorování odhaleného těla této osoby včetně prohlídky oděvních svršků osoby a věcí, které má tato osoba u sebe v době prohlídky, 2. osobou stejného pohlaví“*. **Doporučuji při provádění prohlídky osoby vždy postupovat důsledně dle zákona.**

(7) Osoba omezená na svobodě má právo zajistit si na vlastní náklady právní pomoc a mluvit s právním zástupcem bez přítomnosti třetí osoby. Za tímto účelem poskytne policista neprodleně nezbytnou součinnost, požádá-li o ni tato osoba.⁸

Z rozhovorů s policisty vyplynulo, že by v případě poskytnutí nezbytné součinnosti při realizaci práva na právní pomoc hledali advokáty a kontakty na ně prostřednictvím internetových vyhledávačů. Takový postup může představovat nežádoucí prodlení. Pro splnění požadavku na poskytnutí nezbytné součinnosti bez prodlení je potřeba využívat policejní intranet obsahující seznam advokátů. Část seznamu s místně dostupnými advokáty a v případě žádosti úplný seznam by měl být zpřístupněn umístěné osobě, aby si vybrala advokáta, kterého by pak příslušný policista vyrozuměl. **Doporučuji využívat policejní intranet pro poskytnutí údajů o advokátech.**

(8) Osoba umístěná v cele má právo sepsat návrhy, podněty a stížnosti sama za dohledu policisty v místnosti pro provádění výsledků nebo v jiných prostorách policie.⁹

Bylo zjištěno, že v případě, kdy osoba umístěná v cele chce realizovat své právo na podání podnětů, stížností a návrhů, byly by tyto vždy sepsány střežícím policistou. Stávající praxe je v rozporu se závazným pokynem policejního prezidenta. **Doporučuji důkladně seznámit policisty s postupem při podávání podnětů, návrhů a stížností osobou umístěnou v cele.**

(9) V případě, že osoba umístěná v cele po předchozím oznámení, že jí bude strava poskytnuta, stravu odmítne, nechá si policista toto potvrdit podpisem osoby na příslušném protokolu nebo úředním záznamu o omezení osobní svobody. Jestliže se osoba odmítne podepsat, strava se poskytne.¹⁰

7 ustanovení § 111 písm. b) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

8 ustanovení § 24 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

9 čl. 15 odst. 4 závazného pokynu policejního prezidenta č. 159/2009

10 čl. 19 odst. 1 závazného pokynu policejního prezidenta č. 159/2009

Z dokumentace a rozhovorů s policisty vyplynulo, že pokud umístěný stravu odmítne, učíní o tomto policista záznam a stravu neposkytne. Konkrétně u pana J. Š., který byl omezen na osobní svobodě dne 10. 8. 2016 v 13:45 hodin a následně umístěn do policejní cely v 15:00 hodin, je v úředním záznamu o umístění osoby do policejní cely záznam, že 10. 8. 2016 odmítl ve 20:00 hodin stravu. Tento záznam není panem Š. signován. **Doporučuji, aby osobě, která stravu odmítá a která zároveň odmítá podepsat příslušný protokol, byla strava vydána.**

(10) Odebrat brýle jakožto zdravotní pomůcku lze jen na základě individuálního zvláštního důvodu, který je třeba zaznamenat do informačního systému. Brýle nesmějí policisté odebírat plošně.

Policisté automaticky odebírají osobě umístované do cely brýle. Zákon umožňuje odebrat brýle i jinou zdravotní pomůcku pouze v individuálních případech poté, co byl zjištěn „zvláštní“ důvod pro odebrání zdravotní pomůcky (odlišný od toho, že se jedná o věc způsobilou ohrozit život nebo zdraví).¹¹ Tento „zvláštní“ důvod pro odebrání je potřeba uvést do služebních pomůcek.¹² **Doporučuji ponechávat umístěným brýle. Brýle lze odebrat jen na základě individuálně vyhodnocených „zvláštních“ důvodů. Ty je nutné zaznamenat do informačního systému či jiných služebních pomůcek.**

(11) Osoba umístěná v cele má právo na provedení základní hygieny. Proto je potřeba jí bez dalšího vydat do cely základní hygienické potřeby, tedy i zubní kartáček.

Bylo zjištěno, že zubní kartáček je osobě umístěné v cele vydán na základě jejího požádání. Tuto praxi hodnotím jako nesprávnou. Nutnost žádat o vydání zubního kartáčku staví umístěnou osobu do nežádoucí a zvýšené závislosti na ostraze. Pokud v individuálním případě z důvodu použití kartáčku jako věci způsobilé ohrozit život nebo zdraví umístěné osoby není kartáček vydán, je třeba tuto skutečnost a související okolnosti, včetně konkrétního zdůvodnění, evidovat ve služebních pomůckách. **Doporučuji zubní kartáček umístěným osobám vydávat bez dalšího a v případě jeho individuálního nevydání uvádět tuto skutečnost, včetně popisu okolností a důvodů, do dokumentace.**

(12) Osoba umístěná v cele má právo na poskytnutí základních hygienických potřeb včetně toaletního papíru.

Při rozhovoru s panem M. N., který byl v průběhu systematické návštěvy umístěn v cele, vyplynulo, že mu nebyl vydán toaletní papír.¹³ Jak jsem již uvedla výše, neposkytnutí základních potřeb považuji za zcela neakceptovatelnou praxi. **Doporučuji základní hygienické potřeby osobám vydávat bez dalšího ihned poté, co byly umístěny do cely.**

(13) V cele musí být tabulka informující osoby v ní umístěné o nepřetržitém monitorování prostoru cely kamerovým systémem.¹⁴

11 ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

12 Poznátky ze systematických návštěv policejních cel v roce 2010, bod č. 17, dostupné na www.ochrance.cz.

13 Pro přesnost uvádím, že pan N. byl do policejní cely umístěn dne 16. 8. 2016 v 18:45 hodin, pověření zaměstnanci Kanceláře s ním v cele hovořili dne 17. 8. 2016 v dopoledních hodinách.

14 čl. 2 písm. o) přílohy č. 1 k závaznému pokynu policejního prezidenta č. 159/2009

Při prohlídce jednotlivých cel bylo zjištěno, že v jedné z cel chybí informační tabulka o jejím nepřetržitém snímání kamerou. **Doporučuji uzpůsobit materiálně-technické vybavení všech cel v souladu se závazným pokynem policejního prezidenta č. 159/2009 a jeho přílohami.**

Podle § 21a odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv Vás žádám, abyste se ke shora uvedenému písemně vyjádřila ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto dopisu. Svá zjištění jsem rovněž zaslala na vědomí řediteli Krajského ředitelství policie Středočeského kraje.

Ještě jednou Vám děkuji za poskytnutí veškeré součinnosti.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)